

V L A A M S P A R L E M E N T

Zitting 2005-2006

21 juni 2006

VOORSTEL VAN DECREET

**– van mevrouw Marijke Dillen, de heer Filip Dewinter en mevrouw Gerda Van Steenberge –
houdende de invoering van een opvoedersloon**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door de heer Felix Strackx**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera Jans, de heren Luc
Martens, Steven Vanackere;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van
der Borgh;

de heren Bart Caron, Kurt De Loor, mevrouw Elke Roex.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, de dames An Michiels, Monique Moens,
de heer Jurgen Verstrepen, mevrouw Linda Vissers;

de dames Cathy Berx, Kathleen Helsen, Trees Merckx-Van
Goey, Sabine Poleyn;

mevrouw Patricia Ceysens, de heer Marc Cordeel, mevrouw
Hilde Eeckhout;

de dames Else De Wachter, Michèle Hostekint, Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

Zie:

62 (2004)

– Nr. 1: Voorstel van decreet

INHOUD

	Blz.
I. Toelichting door mevrouw Marijke Dillen, indiener.....	4
II. Algemene bespreking.....	5
III. Artikelsgewijze bespreking en stemming.....	7
IV. Stemming over het geheel.....	7

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin behandelde op 13 juni 2006 het voorstel van decreet houdende de invoering van een opvoedersloon (*Parl. St. VI. Parl. 2004, nr. 62/1*).

I. TOELICHTING DOOR MEVROUW MARIJKE DILLEN, INDIENER

Mevrouw *Marijke Dillen* merkt op dat voorliggend voorstel niet nieuw is: ook tijdens de vorige legislatuur werd het al ingediend. De indieners willen er via dit voorstel voor pleiten om aan de ouder die er bewust voor kiest om thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen, een financiële ondersteuning en een statuut te geven.

Wat de bevoegdheid betreft, kan er geen discussie meer bestaan. Sinds de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen zijn alle vormen van hulp en bijstand aan gezinnen en kinderen overgeheveld naar de gemeenschappen. Zoals blijkt uit de toelichting, heeft het Arbitragehof zich daar in een aantal gevallen specifiek over uitgesproken. Het voorliggend voorstel is zonder twijfel een instrument tot het voeren van een gezinsbeleid, conform de bijzondere wet van 8 augustus 1980.

Dit voorstel van decreet is geruime tijd geleden neergelegd als een wetsvoorstel bij de Kamer van Volksvertegenwoordigers. Daarover is het advies gevraagd van de Raad van State. In dat advies werd uitdrukkelijk bevestigd dat dit voorstel niet behoort tot de federale bevoegdheid. De Raad stelde ook ondubbelzinnig dat dit voorstel niet valt onder de uitzonderingsbepalingen van materies die om diverse redenen zijn onttrokken aan de bevoegdheid van de decreetgever.

Kortom, over de bevoegdheid kan er geen twijfel bestaan.

Wat de inhoudelijke kant van de zaak betreft, is de Vlaams Belangfractie van mening dat het gezin de hoeksteen is van de samenleving en op een grondige wijze moet worden ondersteund. Gezinnen moeten alle kansen krijgen om bepaalde keuzen te kunnen maken. Het is bijzonder belangrijk dat in Vlaanderen een kwaliteitsvol gezinsbeleid wordt gevoerd, waarbij rekening wordt gehouden met de wil en de keuzevrijheid van de ouders.

Eén van de hoofdmotieven van het voorliggend voorstel is de bekommernis een échte keuzevrijheid te garanderen voor ouders met kinderen tussen thuisblijven of buitenshuis werken. Vandaag wordt die keuzevrijheid absoluut niet gegarandeerd. Vaak zijn beide partners, meestal om financiële redenen, gedwongen om buitenshuis te werken, omdat één inkomen niet volstaat. Als er een echte keuzevrijheid zou bestaan, zou één van beide partners allicht vaak de voorkeur geven aan thuis blijven om voor het gezin te zorgen. Een aantal mensen ontsnappen daaraan en slagen er met de hulp van een werkloosheidsuitkering in om thuis te blijven voor de kinderen. Het mag duidelijk zijn dat dit geen goede oplossing is.

Zowel op regionaal niveau als op het federale niveau wordt, terecht, veel aandacht besteed aan maatregelen die een harmonieuze combinatie tussen gezin en arbeid mogelijk maken. Ook Vlaams Belang is daarvan voorstander en ondersteunt dergelijke maatregelen. Dat is ook in deze commissie al gebleken toen hier maatregelen voorlagen en Vlaams Belang zich daar enthousiast achter schaarde. De spreker verwijst in dit verband naar de uitbouw van een degelijke, kwaliteitsvolle en betaalbare kinderopvang, naar de fiscale aftrekregeling voor uitgaven van kinderopvang en naar maatregelen om de bedrijven te stimuleren om de arbeidsorganisatie gezinsvriendelijker te maken.

Aan de andere kant is het echter ook noodzakelijk dat ook de ouder die thuis wil blijven om voor de kinderen te zorgen, ondersteuning moet krijgen.

Zoals bekend, is de vergrijzing van de bevolking één van de meest prangende problemen waarmee Vlaanderen de eerstkomende decennia te maken krijgt. Uit studies van het Centrum voor Bevolkings- en Gezinsstudie (CBGS) blijkt dat gezinnen waarvan één van beide partners thuis werkt, meer kinderen hebben of willen hebben: 54% heeft of wil minstens drie kinderen, maar 24% beslist om financiële redenen niet tot verdere gezinsuitbreiding over te gaan.

Ervan uitgaand dat de ouder die er bewust voor kiest om de kinderen zelf op te voeden, daartoe de gelegenheid moet krijgen, moeten daarvoor de nodige middelen worden vrijgemaakt.

Tot daar, in een notendop, de overwegingen die hebben geleid tot het voorliggend voorstel van decreet.

II. ALGEMENE BESPREKING

De heer *Tom Dehaene* zegt dat CD&V het uiteraard belangrijk vindt dat de nodige aandacht uitgaat naar de gezinnen en de combinatie van gezin en arbeid. Het voorliggend voorstel van decreet werd dan ook grondig onderzocht.

Omwille van het belang van de combinatie van gezin en arbeid, is CD&V verheugd over de initiatieven die zijn genomen rond de occasionele en de flexibele kinderopvang. Daarmee wordt al een belangrijke stap gezet. Ook de financiële ondersteuning van de gezinnen, via een dertiende maand kinderbijslag, is een belangrijk signaal, zij het op federaal niveau.

De spreker zegt dat eigenlijk zou kunnen worden verwezen naar de toelichting en het stemgedrag bij de eerdere behandeling van dit voorstel. Op 8 november 2001 werd dit voorstel in deze commissie verworpen met 10 stemmen tegen 2. Ook op het federale niveau is dit voorstel al een aantal keren besproken geweest. Daar heeft mevrouw Sabine de Bethune een duidelijk standpunt ingenomen namens CD&V. Zij klaagde toen, terecht, aan dat het invoeren van een opvoedersloon vooral een risico inhoudt voor vrouwen. Zij verliezen immers het contact met de arbeidsmarkt, waardoor het veel moeilijker wordt om nadien terug een job te vinden.

Het voorstel houdt op sommige punten wat risico's in. Op 12 maart 1997 heeft de heer Felix Strackx overigens zelf al gesteld dat Vlaanderen "op dit ogenblik niet over de bevoegdheden en financiële middelen beschikt die voor de invoering van een opvoedersloon vereist zijn". Wat de financiële middelen betreft, zal de heer Strackx ongetwijfeld kunnen onderschrijven dat er sindsdien niet veel is veranderd: op budgettair vlak blijft dit onhaalbaar. Bovendien is het voorstel wat te onduidelijk om de precieze budgettaire weerslag ervan te kunnen berekenen.

Er zijn ook andere vragen. Het cumulatieverbod zal bijvoorbeeld tot gevolg hebben dat iemand met drie kinderen ten laste die een leefloon krijgt, bij de keuze voor een opvoedersloon minder krijgt dan nu met een leefloon.

Afgezien daarvan zou Vlaanderen, als het een dergelijk opvoedersloon zou invoeren, wel eens zichzelf kunnen straffen. Zoals mevrouw Dillen al aanhaalde, gaat het immers vaak om mensen die nu een uitkering krijgen van het federale niveau. In een aantal geval-

len zou daar dan een met Vlaamse middelen betaald opvoedersloon voor in de plaats komen, terwijl in Wallonië allicht gewoon verder gegaan zou worden met het toekennen van werkloosheidsvergoedingen aan mensen die ervoor kiezen om thuis te blijven voor de kinderen.

Als men iets wil doen voor het aanmoedigen van het thuis blijven voor de opvoeding van de kinderen, dan moet dat in eerste instantie gebeuren via een verhoging van de kinderbijslag.

Een andere vraag is wat er met Brussel moet gebeuren. De indieners wijzen er inderdaad terecht op dat het hier om een gemeenschapsaangelegenheid gaat. Wat stellen zij dan voor voor Brussel? Wil men voor de ouders van alle kinderen die naar het Nederlandstalig onderwijs gaan in Brussel de mogelijkheid creëren om een opvoedersloon te vragen?

Het is voorts ook niet helemaal duidelijk tot welke leeftijd het opvoedersloon zou kunnen worden betaald. Zowel op sociaal als op fiscaal vlak zijn kinderen vaak nog ten laste nadat ze meerderjarig zijn geworden. Wil men een opvoedersloon toekennen tot zolang kinderen ten laste zijn of denkt men aan een beperking tot 18 of 21 jaar?

Het is ook niet duidelijk wat er moet gebeuren bij nieuw samengestelde gezinnen. Kan er in dergelijke gevallen eventueel twee keer een opvoedersloon worden verworven? Ook over co-ouderschap spreekt men zich hier niet uit. Er ook geen nuance naar kinderen die bijzondere zorgen nodig hebben, wat bij de kinderbijslag wel het geval is.

Puur juridisch is het ongewoon om te verwijzen naar een koninklijk besluit, in dit geval dat van 2 januari 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen. Daardoor wordt men immers afhankelijk van een federale regelgeving, die altijd kan worden gewijzigd, ook wat de bedragen betreft die kunnen worden uitbetaald.

De spreker concludeert dat de CD&V-fractie bij het al eerder ingenomen standpunt blijft en dit voorstel dus ook nu niet zal goedkeuren. Die houding is niet alleen ingegeven door fundamentele bezwaren, maar ook door diverse inhoudelijke onduidelijkheden, onder meer op budgettair gebied.

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* kan zich voor een groot stuk aansluiten bij het betoog van de heer

Dehaene, maar wil ook enkele eigen accenten leggen.

Op fiscaal gebied is er nu al een tegemoetkoming voor kinderen tot drie jaar die men zelf opvoedt en dus niet naar een kinderopvang brengt. Bovendien is het voor de VLD zeer de vraag hoe men dit voorstel op budgettair gebied denkt gedaan te krijgen. De vraag is ook hoe de verrekening naar het pensioen zal gebeuren voor wie een tijd lang een opvoedersloon heeft ontvangen. In het licht van de vergrijzing van de samenleving, is dat toch een belangrijke vraag.

Werk en economie zijn voor de VLD uiteraard belangrijke zaken en het financieel beheer van een en ander moet terdege worden opgevolgd. De spreker kan voor een stuk de heer Dehaene volgen met zijn verwijzing naar de kinderbijslag, maar betreurt ook dat de dertiende maand ooit is afgeschaft. Iedereen die kinderen heeft, weet immers dat september een dure maand is.

De financiële impact van wat hier wordt voorgesteld, is niet duidelijk genoeg, zeker wat de loopbanen betreft van wie hier een beroep op zou doen. Ook de VLD zal dit voorstel van decreet dus niet goedkeuren.

De heer *Bart Caron* wil naar aanleiding van dit voorstel van decreet nog eens een warm pleidooi houden voor het door het CBGS uitgewerkte combinatiemodel. Dat is een systeem waarbij moeders en vaders worden gestimuleerd om zoveel mogelijk dingen te doen die ze willen doen in hun leven en die op de best mogelijke manier te combineren. Het kan daarbij gaan om opvoeding, werk, vrije tijd, inzet voor de samenleving, mantelzorg enzovoort.

In het combinatiemodel komt het erop aan dat de samenleving de voorwaarden moet scheppen waarin de mensen die taken zo maximaal mogelijk kunnen combineren. Dat komt er dan op neer dat bijvoorbeeld voor zo goed mogelijke kinderopvang wordt gezorgd, zodat ouders die dat willen, buitenshuis kunnen blijven werken. Ouders die daarvoor kiezen, moeten ook thuis kunnen blijven voor de opvoeding van de kinderen, via fiscale en andere stimuli.

Het bestaande samenlevingsmodel is momenteel nog al te vaak gebaseerd op een situatie met de man die uit werken gaat en de vrouw die moeder aan de haard is. De spreker wil daaromtrent geen moreel oordeel vellen, maar vindt dat de voorwaarden moeten wor-

den gecreëerd waarin de samenleving de maximale keuzevrijheid geeft om taken met elkaar te combineren.

We leven in een samenleving met een grote mate van sociale voorzorg en bescherming, met een grote mate van solidariteit. De recente discussie over het generatiepact heeft aangetoond dat om dat systeem blijvend te financieren, daar voldoende middelen voor opzij moeten worden gezet. Uit die sociale kas voor de solidariteit kunnen niet alleen eenzijdig dingen worden gehaald. Met alle begrip voor wie thuis wil blijven voor de kinderen, maar ook wie wil blijven buitenshuis werken of een bepaalde sportactiviteit wil beoefenen in het weekend, moet daartoe de kans krijgen. Er mag geen systeem worden opgezet in een andere richting, waardoor het traditioneel denken over de rollen van partners wordt gestimuleerd.

In die zin kan een voorstel voor de invoering van een opvoedersloon niet worden ondersteund. Dat leidt immers tot een systeem dat niet bijdraagt tot de sociale zekerheid, dat niet op de gelijkberechting van partners, ouders, kinderen, grootouders, mantelzorgers enzovoort inspeelt, maar een zeer eenzijdig beeld geeft. Met dit voorstel wordt geen voorwaarde voor een goede opvoeding gecreëerd, integendeel.

De heer *Felix Strackx* merkt op dat het citaat waarmee de heer Dehaene uitpakte, in zijn context moet worden bekeken. Hier en nu kan dat niet worden nagegaan, maar dat werd allicht niet gezegd bij de bespreking van een voorstel over de invoering van een opvoedersloon. Bovendien werd dat in 1997 gezegd, bijna 10 jaar geleden dus. De financiële situatie van Vlaanderen is intussen dermate geëvolueerd dat wat toen nog niet betaalbaar was, dat nu wel kan zijn.

Naar aanleiding van een amendement dat door de Vlaams Belangfractie naar aanleiding van de begroting werd ingediend – wat overigens elk jaar opnieuw gebeurt – werd de berekening gemaakt van de financiële implicaties van deze maatregel. Dat leverde toen een kostprijs van 30 miljoen euro op in de opstartfase en 150 miljoen euro op kruissnelheid. In het licht van de huidige financiële situatie van de Vlaamse Gemeenschap, met een overschot dat elk jaar groter uitvalt dan geraamd, is dat bedrag momenteel vast en zeker niet onoverkomelijk.

Mevrouw *Marijke Dillen* stelt vast dat de argumenten die werden ingebracht, met uitzondering van dat van de kinderbijslag, in wezen dezelfde zijn als bij

de vorige bespreking. Momenteel zijn er inderdaad een aantal fiscale stimuli, maar die zijn zonder meer onvoldoende. Wie om financiële redenen niet thuis kan blijven voor de opvoeding van de kinderen, kan bovendien doorgaans niet ten volle genieten van die fiscale maatregelen.

De indieners willen precies een keuzemogelijkheid bieden aan die gezinnen die nu die mogelijkheid niet hebben, door wie daar bewust voor kiest een financieel steuntje te geven. Voor een groot deel zijn het mensen uit lagere sociale klassen, met beperkte inkomens en een vaak weinig boeiende job, die thuis willen blijven om voor hun kinderen te zorgen, maar dat om financiële redenen niet kunnen.

Het klopt dat dit in een traditioneel beeld van het gezin kadert, maar dat wil niet zeggen dat Vlaams Belang het beeld van de vrouw aan de haard wil promoten. Integendeel zelfs, en daar is de spreker zelf een bewijs van. Het is vooral belangrijk dat de vrijheid bestaat om een keuze te maken, en met voorliggend voorstel wordt beoogd die vrijheid te stimuleren.

Het combinatiemodel waarnaar de heer Caron heeft verwezen is ook de moeite waard om mee te bekijken en om er de nodige financiële middelen voor vrij te maken. Ook dat model vertrekt echter van een bepaalde vrijheid van de ouders. De indieners willen met dit voorstel enkel de vrijheid bieden om bewust en uit eigen beweging thuis te blijven voor de opvoeding van de kinderen.

Wat tenslotte de stelling van de heer Dehaene betreft in verband met de kinderbijslag, zou het uiteraard een goede zaak zijn als de bedragen van de kinderbijslag worden opgetrokken of een dertiende maand wordt toegekend. Vlaams Belang zal voorstellen in

die zin zeker steunen. Het probleem waar het hier om gaat kan langs die weg echter niet worden opgelost.

III. ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMING

De artikelen 1 tot 6 worden zonder opmerkingen verworpen met 5 stemmen tegen 3.

IV. STEMMING OVER HET GEHEEL

Het voorstel van decreet wordt verworpen met 5 stemmen tegen 3.

De verslaggever,

Felix STRACKX

De voorzitter,

Luc MARTENS